

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพ ข้อจำกัด และโอกาสของการพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของเวียงกุมกาม 2) ศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 4) เพื่อหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่า เวียงกุมกามสร้างขึ้นในช่วงราว พ.ศ. 1829-1839 โดยพญามังรายเป็นราชธานีเริ่มแรกของอาณาจักรล้านนา ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองเชียงใหม่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ห่างกันเพียง 5 กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมซึ่งค้นพบซากโบราณสถานสมัยพุทธศตวรรษที่ 19-22 ถึง 26 แห่ง (ในพื้นที่ศึกษา) บางส่วนยังคงจมอยู่ใต้พื้นดิน ได้มีการศึกษา สำรวจ ขุดค้น ขุดแต่ง บูรณะ โบราณสถานต่างๆ ในเวียงกุมกามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน ผลการศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเห็นด้วยมากในการที่จะพัฒนาเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่มีส่วนร่วมในการพัฒนาน้อย

ศักยภาพและโอกาสของการพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วยปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สำหรับปัจจัยภายในนั้นประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) บริบทของชุมชน 2) ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง และ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่วนปัจจัยภายนอกนั้นประกอบไปด้วยหน่วยงาน-องค์กร และมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ข้อจำกัด หรือจุดอ่อนของการพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับ 1) การที่เวียงกุมกามเป็นพื้นที่ที่ชุมชนอยู่ร่วมกับแหล่งโบราณสถานต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบขุดค้น การบุกรุกและทำลายแหล่งโบราณสถานโดยประชาชน 2) การขาดแคลนงบประมาณในการสำรวจ ขุดค้น ขุดแต่ง บูรณะโบราณสถานต่างๆ 3) การมีหน่วยงานหลายหน่วยงานดูแลรับผิดชอบทำให้การทำงานไม่มีเอกภาพ และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร 4) ผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวไม่ได้กระจายไปถึงประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง 5) ถนนในหมู่บ้านที่แคบ และ 6) ปัจจุบันยังขาดการวางแผนจัดการขยะที่จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นในอนาคต

การพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น ควรเป็นผลมาจากความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยยึดหลักความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก ผลของการศึกษานี้คาดว่าจะ成为ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว และอาจสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป